

رابرت استیوارت (ویکونت کاسلری)
Robert Stewart (Viscount Castlereagh)

۱۸۱۲ تا ۱۸۲۲ - ۱۲۲۷ تا ۱۲۳۸ ق - ۱۱۹۱ تا ۱۲۰۱ ش

جورج کانینگ

George Canning

۱۸۲۲ تا ۱۸۲۷ - ۱۲۳۸ تا ۱۲۴۳ ق - ۱۲۰۱ تا ۱۲۰۶ ش

جان ویلیام وارد (ویکونت دادلی)

John William Ward (Viscount Dudley)

۱۸۲۷ تا ۱۸۲۸ - ۱۲۴۳ ق - ۱۲۰۶ تا ۱۲۰۷ ش

جورج هامیلتون گوردون (ارل آبردین)

George Hamilton Gordon (Earl of Aberdeen)

۱۸۲۸ تا ۱۸۳۰ - ۱۲۴۴ تا ۱۲۴۶ ق - ۱۲۰۷ تا ۱۲۰۹ ش

هنری جان تمپل (ویکونت پالمستون)

Henry John Temple (Viscount Palmerston)

۱۸۳۰ تا ۱۸۳۴ - ۱۲۴۶ تا ۱۲۵۰ ق - ۱۲۰۹ تا ۱۲۱۳ ش

آرتور وِلزلی (دوک ولینگتون)

Arthur Wellesley (Duke of Wellington)

۱۸۳۴ تا ۱۸۳۵ - ۱۲۵۰ تا ۱۲۵۱ ق - ۱۲۱۳ تا ۱۲۱۴ ش

هنری جان تمپل (ویکونت پالمستون)

Henry John Temple (Viscount Palmerston)

۱۸۳۵ تا ۱۸۴۱ - ۱۲۵۱ تا ۱۲۵۷ ق - ۱۲۱۴ تا ۱۲۲۰ ش

جورج هامیلتون گوردون (ارل آبردین)

George Hamilton Gordon (Earl of Aberdeen)

۱۸۴۱ تا ۱۸۴۶ - ۱۲۵۷ تا ۱۲۶۳ ق - ۱۲۲۰ تا ۱۲۲۵ ش

هنری جان تمپل (ویکونت پالمستون)

Henry John Temple (Viscount Palmerston)

۱۸۴۶ تا ۱۸۵۱ - ۱۲۶۳ تا ۱۲۶۸ ق - ۱۲۲۵ تا ۱۲۳۵ ش

ارل جورج لوسون گوئر گر انویل

Earl George Leveson Gower Granville

۱۸۵۱ تا ۱۸۵۲ - ۱۲۶۸ ق - ۱۲۳۱ ش

جیمز هریس (ارل مامزبوری)

James Harris (Earl of Malmesbury)

۱۲۳۱ تا آخر ۱۲۳۲ ش - فوریه تا سپتامبر ۱۸۵۲ - جمادی الاول ۱۲۶۸ تا ربیع الاول ۱۲۶۹ ق - بهمن

لرد جان راسل

Lord John Russell

سپتامبر ۱۸۵۲ تا ۱۸۵۳ - ۱۲۶۹ تا ۱۲۷۵ ق - ۱۲۳۲ ش

جورج ویلیام فردریک ویلرز (ارل کلارندون)

George William Frederick Villiers (Earl of Clarendon)

۱۸۵۳ تا ۱۸۵۸ - ۱۲۷۵ تا ۱۲۷۵ ق - ۱۲۳۲ تا ۱۲۳۷ ش

جیمز هریس (ارل مامزبوری)

James Harris (Earl of Malmesbury)

۱۸۵۸ تا ۱۸۵۹ - ۱۲۷۵ تا ۱۲۷۶ ق - ۱۲۳۷ تا ۱۲۳۸ ش

لرد جان راسل

Lord John Russell

۱۸۵۹ تا ۱۸۶۵ - ۱۲۷۶ تا ۱۲۸۲ ق - ۱۲۳۸ تا ۱۲۴۴ ش

جورج ویلیام فردریک ویلرز (ارل کلارندون)

George William Frederick Villiers (Earl of Clarendon)

۱۸۶۵ تا ۱۸۶۶ - ۱۲۸۲ تا ۱۲۸۳ ق - ۱۲۴۴ تا ۱۲۴۵ ش

لرد ادوارد هنری استانلی

Lord Edward Henry Stanley

۱۸۶۶ تا ۱۸۶۸ - ۱۲۸۳ تا ۱۲۸۵ ق - ۱۲۴۵ تا ۱۲۴۷ ش

جورج ویلیام فردریک ویلرز (ارل کلارندون)
 George William Frederick Villiers (Earl of Clarendon)
 ۱۸۶۸ تا ۱۸۷۵ - ۱۲۸۵ تا ۱۲۸۷ ق - ۱۲۴۷ تا ۱۲۴۹ ش

ارل جورج لوسون گوئر گرانوئل
 Earl George Leveson Gower Granville
 ۱۸۷۰ تا ۱۸۷۴ - ۱۲۸۷ تا ۱۲۹۱ ق - ۱۲۴۹ تا ۱۲۵۳ ش

ادوارد هنری استانلی (ارل ڈربی)
 Edward Henry Stanley (Earl of Derby)
 ۱۸۷۴ تا ۱۸۷۸ - ۱۲۹۱ تا ۱۲۹۵ ق - ۱۲۵۳ تا ۱۲۵۷ ش

رابرت آرتور تالبوت گاسکون سیسیل (مارکیز سالزبوری)
 Robert Arthur Talbot Gascoyne Cecil (Marquess of Salisbury)
 ۱۸۷۸ تا ۱۸۸۵ - ۱۲۹۵ تا ۱۲۹۸ ق - ۱۲۵۷ تا ۱۲۵۹ ش

ارل جورج لوسون گوئر گرانوئل
 Earl George Leveson Gower Granville
 ۱۸۸۵ تا ۱۸۸۵ - ۱۲۹۸ تا ۱۳۰۳ ق - ۱۲۵۹ تا ۱۲۶۴ ش

رابرت آرتور تالبوت گاسکون سیسیل (مارکیز سالزبوری)
 Robert Arthur Talbot Gascoyne Cecil (Marquess of Salisbury)
 ۱۸۸۵ تا ۱۸۸۶ - ۱۳۰۳ تا ۱۳۰۴ ق - ۱۲۶۴ تا ۱۲۶۵ ش

آرچیبالڈ فیلیپ پریمروز (ارل روزبری)
 Archibald Philip Primrose (Earl of Rosebery)
 فوریه تا اوت ۱۸۸۶ - جمادی الاول تا ذیقعدہ ۱۳۰۳ ق - بہمن ۱۲۶۵ تا مراد
 ۱۲۶۶ ش

هنری نورسکوت استافورد (ارل آیدسلی)
 Henry Northcote Stafford (Earl of Iddesleigh)
 ۱۸۸۶ تا ۱۸۸۷ - ۱۳۰۳ تا ۱۳۰۴ ق - ۱۲۶۶ ش

رابرت آرتور تالبوت گاسکون سیسیل (مارکیز سالزبوری)

Robert Arthur Talbot Gascoyne Cecil (Marquess of Salisbury)

۱۸۸۷ تا ۱۸۹۲ - ۱۳۰۴ تا ۱۳۱۰ ق - ۱۲۶۶ تا ۱۲۷۱ ش

آرچیبالد فیلیپ پریمروز (ارل روزبری)

Archibald Philip Primrose (Earl of Rosebery)

۱۸۹۲ تا ۱۸۹۴ - ۱۳۱۰ تا ۱۳۱۲ ق - ۱۲۷۱ تا ۱۲۷۳ ش

جان ودهاس (ارل کیمبرلی)

John Wodehouse (Earl of Kimberley)

۱۸۹۴ تا ۱۸۹۵ - ۱۳۱۲ تا ۱۳۱۳ ق - ۱۲۷۳ تا ۱۲۷۴ ش

رابرت آرتور تالبوت گاسکوین سیسیل (مارکیز سالزبوری)

Robert Arthur Talbot Gascoyne Cecil (Marquess of Salisbury)

۱۸۹۵ تا ۱۹۰۰ - ۱۳۱۳ تا ۱۳۱۸ ق - ۱۲۷۴ تا ۱۲۷۹ ش

هنری چارلز کیت پتی فیتز موریس (مارکیز لندون)

Henry Charles Keith Petty Fitzmaurice (Marquess of Lansdowne)

۱۹۰۰ تا ۱۹۰۵ - ۱۳۱۸ تا ۱۳۲۳ ق - ۱۲۷۹ تا ۱۲۸۴ ش

سر ادوارد گری

Sir Edward Grey

۱۹۰۵ تا ۱۹۱۶ - ۱۳۲۳ تا ۱۳۳۵ ق - ۱۲۸۴ تا ۱۲۹۵ ش

ارل آرتور جیمز بالفور

Earl Arthur James Balfour

۱۹۱۶ تا ۱۹۱۸ - ۱۳۳۵ تا ۱۳۳۷ ق - ۱۲۹۵ تا ۱۲۹۷ ش

لرد رابرت سیسیل

Lord Robert Cecil

۱۹۱۸ تا ۱۹۱۹ - ۱۳۳۷ تا ۱۳۳۸ ق - ۱۲۹۷ تا ۱۲۹۸ ش

لرد جورج ناتانیل کروزون

Lord George Nathaniel Curzon

۱۹۱۹ تا ۱۹۲۴ - ۱۳۳۸ تا ۱۳۴۲ ق - ۱۲۹۸ تا ۱۳۰۳ ش

جیمز رمزی مکدونالد

James Ramsay Mac Donald

ژانویه تا نوامبر ۱۹۲۴ - جمادی الاخر ۱۳۴۲ تا جمادی الاول ۱۳۴۳ ق - دی
۱۳۰۳ تا آبان ۱۳۰۴ ش

سر جوزف آستین چمبرلین

Sir Joseph Austen Chamberlain

۱۹۲۴ تا ۱۹۲۹ - ۱۳۴۳ تا ۱۳۴۸ ق - ۱۳۰۴ تا ۱۳۰۸ ش

آرتور هندرسن

Arthur Henderson

۱۹۲۹ تا ۱۹۳۱ - ۱۳۴۸ تا ۱۳۵۰ ق - ۱۳۰۸ تا ۱۳۱۰ ش

رافوس دانیل اسحاق (مارکیز ریدینگ)

Rufus Daniel Isaacs (Marquess of Reading)

اوت تا نوامبر ۱۹۳۱ - ربیع الاخر تا رجب ۱۳۵۰ ق - مرداد تا آبان ۱۳۱۰ ش

سر جان سیمون

Sir John Simon

۱۹۳۱ تا ۱۹۳۵ - ۱۳۵۰ تا ۱۳۵۴ ق - ۱۳۱۰ تا ۱۳۱۴ ش

آنتونی ایدن (ارل آون)

Anthony Eden (Earl of Avon)

۱۹۳۵ تا ۱۹۳۸ - ۱۳۵۴ تا ۱۳۵۷ ق - ۱۳۱۴ تا ۱۳۱۷ ش

ادوارد فردریک لیندلی وود (ارل هالیفاکس)

Edward Frederick Lindley Wood (Earl of Halifax)

۱۹۳۸ تا ۱۹۴۰ - ۱۳۵۷ تا ۱۳۵۹ ق - ۱۳۱۷ تا ۱۳۱۹ ش

آنتونی ایدن (ارل آون)

Anthony Eden (Earl of Avon)

۱۹۴۰ تا ۱۹۴۵ - ۱۳۵۹ تا ۱۳۶۴ ق - ۱۳۱۹ تا ۱۳۲۴ ش

ارنست بوین

Ernst Bevin

۱۹۴۵ تا ۱۹۵۱ - ۱۳۶۴ تا ۱۳۷۵ ق - ۱۳۲۴ تا ۱۳۳۵ ش

www.KetabFarsi.com

بخش سوم

صدر اعظم‌ها و نخست‌وزیران ایران از آغاز تا سال ۱۹۴۵ میلادی

- میرزا محمد ابراهیم خان شیرازی - اعتمادالدوله، ۱۷۹۴ تا ۱۸۰۱ تا ۱۲۰۹ تا ۱۲۱۵ ق - ۱۱۷۳ تا ۱۱۸۰ ش
- میرزا محمد شفیع بندپشی مازندرانی (اصفهانی) ۱۸۰۱ تا ۱۸۱۹ - ۱۲۱۵ تا ۱۲۳۴ ق - ۱۱۸۰ تا ۱۱۹۸ ش
- میرزا محمد حسین خان صدر اصفهانی، امین‌الدوله - نظام‌الدوله ۱۸۱۹ تا ۱۸۲۳ - ۱۲۳۴ تا ۱۲۳۹ ق - ۱۱۹۸ تا ۱۲۰۲ ش
- عبدالله خان امین‌الدوله ۱۸۲۳ تا ۱۸۲۴ - ۱۲۳۹ تا ۱۲۴۰ ق - ۱۲۰۲ تا ۱۲۰۳ ش

۱- ... هم در این سال [۱۲۲۴ قمری] میرزا شفیع وزیر را به قانون دولت روم [عثمانی] که وزیر بزرگ را صدر اعظم گویند، به لقب صدارت عظمی سرافراز شده، او را بعد ازین صدر اعظم گفتند. و هم در این سال میرزا بزرگ، وزیر نواب نایب‌السلطنه را نایب صدر اعظم قرار داده او را قائم‌مقام لقب دادند. فارسی‌نامه ناصری، گفتار اول، ص ۲۵۹ سطر ۱۳ تا ۱۵.

۲- هر چند میرزا ابراهیم خان اعتمادالدوله دارای عنوان رسمی «صدر اعظم» نبود، ولی از آنجائی که از زمان آغامحمدخان قاجار تا پنج سال اول حکومت فتح‌علی‌شاه، تنها وزیر نظام حاکم محسوب می‌شد، می‌توان او را در مقام و منزلت صدر اعظم دانست. اعتمادالسلطنه در بیان موقعیت و مقام وی می‌نویسد «حاجی محمد ابراهیم خان شیرازی ملقب به اعتمادالدوله که به رتبه ی صدارت ایران نائل شد مردی با تدبیر و دوراندیش بود... حاجی ابراهیم خان اعتمادالدوله صدر اعظم پر حاجی هاشم شیرازی است...» محمدحسن خان اعتمادالسلطنه: صدرالتواریخ، تهران، روزبهان، چاپ دوم، ۱۳۵۷، ص ۱۲ و ۱۶.

- اللهیارخان آصفالدوله ۱۸۲۴ تا ۱۸۲۸ - ۱۲۴۰ تا ۱۲۴۳ ق - ۱۲۵۳ - ۱۲۵۷ ش
 عبداللهخان امینالدوله ۱۸۲۸ - ۱۲۴۳ ق - ۱۲۵۷ ش
 اللهیارخان آصفالدوله ۱۸۲۸ تا ۱۸۳۴ - ۱۲۴۳ تا ۱۲۴۹ ق - ۱۲۵۷ تا
 ۱۲۱۳ ش
 میرزا ابوالقاسم قائم مقام ۱۸۳۴ تا ۱۸۳۵ - ۱۲۵۰ تا ۱۲۵۱ ق - ۱۲۱۳ تا
 ۱۲۱۴ ش
 میرزا آقاسی ایروانی (ملاعباس ماکوئی) ۱۸۳۵ تا ۱۸۴۸ - ۱۲۵۱ تا ۱۲۶۴ ق -
 ۱۲۱۴ تا ۱۲۲۷ ش
 میرزا تقیخان امیرکبیر ۱۸۴۸ تا ۱۸۵۲ - ۱۲۶۴ تا ۱۲۶۸ ق - ۱۲۲۷ تا
 ۱۲۳۱ ش
 میرزا آقاخان نوری (نصراللهخان) - اعتمادالدوله ۱۸۵۲ تا ۱۸۵۸ - ۱۲۶۸ تا
 ۱۲۷۵ ق - ۱۲۳۱ تا ۱۲۳۷ ش
 میرزا محمدخان قاجار، سپهسالار ۱۸۶۴ تا ۱۸۶۷ - ۱۲۸۱ تا ۱۲۸۴ ق - ۱۲۴۳ تا
 ۱۲۴۶ ش
 میرزا یوسف مستوفی الممالک ۱۸۶۷ تا ۱۸۷۱ - ۱۲۸۴ تا ۱۲۸۸ ق - ۱۲۴۶ تا
 ۱۲۵۰ ش
 میرزا حسینخان مشیرالدوله ۱۸۷۱ تا ۱۸۷۳ - ۱۲۸۸ تا ۱۲۹۰ ق - ۱۲۵۰ تا
 ۱۲۵۲ ش
 میرزا یوسفخان مستوفی الممالک با مشارکت میرزا حسینخان سپهسالار ۱۸۷۴ تا
 ۱۸۸۱ - ۱۲۹۱ تا ۱۲۹۸ ق - ۱۲۵۳ تا ۱۲۶۰ ش
 میرزایوسف مستوفی الممالک ۱۸۸۱ تا ۱۸۸۶ - ۱۲۹۸ تا ۱۳۰۳ ق - ۱۲۶۰ تا
 ۱۲۶۴ ش
 میرزا علیاصغرخان امینالسلطان ۱۸۸۵ تا ۱۸۹۶ - ۱۳۰۳ تا ۱۳۱۴ ق -
 ۱۲۶۴ تا ۱۲۷۵ ق
 میرزا علیخان امینالدوله ۱۸۹۷ تا ۱۸۹۸ - ۱۳۱۴ تا ۱۳۱۶ ق - ۱۲۷۵ تا
 ۱۲۷۵ ش
 میرزا علیاصغرخان امینالسلطان ۱۸۹۸ تا ۱۹۰۳ - ۱۳۱۶ تا ۱۳۲۱ ق - ۱۲۷۷ تا
 ۱۲۸۲ ش
 سلطان عبدالمجید میرزا عینالدوله ۱۹۰۴ تا ۱۹۰۶ - ۱۳۲۲ تا ۱۳۲۴ ق -
 ۱۲۸۳ تا ۱۲۸۵ ش
 میرزا نصراللهخان نائینی مشیرالدوله ۱۹۰۶ تا ۱۹۰۷ - ۱۳۲۴ تا ۱۳۲۵ ق -

۳- به فرمان ناصرالدینشاه سرپرستی امور داخله و مالیه به مستوفی الممالک و امور جنگ و خارجه به میرزا حسینخان سپهسالار سپرده شد.

۱۲۸۵ش

سلطانعلی خان وزیر انجم مارس تا آوریل ۱۹۰۷ - صفر تا ربیع الاول ۱۳۲۵ق
- اسفند ۱۲۸۵ تا فروردین ۱۲۸۶ش

میرزا علی اصغر خان امین السلطان آوریل تا اوت ۱۹۰۷ - ربیع الاول تا رجب
۱۳۲۵ق - اردیبهشت تا شهریور ۱۲۸۶ش

میرزا احمدخان مشیرالسلطنه سپتامبر تا اکتبر ۱۹۰۷ - شعبان تا رمضان ۱۳۲۵ق
- شهریور تا آبان ۱۲۸۶ش

میرزا ابوالقاسم خان ناصرالملک همدانی اکتبر تا دسامبر ۱۹۰۷ - رمضان تا ذیقعدہ
۱۳۲۵ق - آبان تا آذر ۱۲۸۶ش

حسینقلی خان نظام السلطنه مافی دسامبر ۱۹۰۷ تا مارس ۱۹۰۸ - ذیقعدہ ۱۳۲۵ تا
محرم ۱۳۲۶ق - آذر تا اسفند ۱۲۸۶ش

حسینقلی خان نظام السلطنه مافی مارس تا مه ۱۹۰۸ - محرم تا ربیع الثانی ۱۳۲۶ق
- اسفند ۱۲۸۶ تا اردیبهشت ۱۲۸۷ش

حسینقلی خان نظام السلطنه مافی مه تا ژوئن ۱۹۰۸ - ربیع الثانی تا جمادی الاول
۱۳۲۶ق - اردیبهشت تا خرداد ۱۲۸۷ش

میرزا احمدخان مشیرالسلطنه ژوئن تا ژوئیه ۱۹۰۸ - جمادی الاول تا جمادی
الثانی ۱۳۲۶ق - خرداد تا تیر ۱۲۸۷ش

میرزا احمدخان مشیرالسلطنه ژوئیه ۱۹۰۸ تا ژانویه ۱۹۰۹ - جمادی الثانی تا
ذیحجه ۱۳۲۶ق - تیر تا دی ۱۲۸۷ش

میرزا احمدخان مشیرالسلطنه ژانویه تا مه ۱۹۰۹ - ذیحجه ۱۳۲۶ تا ربیع الثانی
۱۳۲۷ق - دی ۱۲۸۷ تا اردیبهشت ۱۲۸۸ش

میرزا ابوالقاسم خان ناصرالملک همدانی (به کفالت موقت میرزا جوادخان
سعدالدوله) مه تا ژوئیه ۱۹۰۹ - ربیع الاول تا جمادی الثانی ۱۳۲۷ق - اردیبهشت تا تیر
۱۲۸۸ش

محمدولی خان تنکابنی سپهدار اعظم ژوئیه تا اکتبر ۱۹۰۹ - جمادی الثانی تا
رمضان ۱۳۲۷ق - تیر تا مهر ۱۲۸۸ش

محمدولی خان تنکابنی سپهدار اعظم اکتبر تا دسامبر ۱۹۰۹ - رمضان تا ذیقعدہ
۱۳۲۷ق - مهر تا آذر ۱۲۸۸ش

محمدولی خان تنکابنی سپهدار اعظم دسامبر ۱۹۰۹ تا آوریل ۱۹۱۰ - ذیقعدہ
۱۳۲۷ تا ربیع الثانی ۱۳۲۸ق - آذر ۱۲۸۸ تا ۸ اردیبهشت ۱۲۸۹ش

محمدولی خان تنکابنی سپهدار اعظم آوریل تا مه ۱۹۱۰ - ربیع الثانی تا جمادی
الاول ۱۳۲۸ق - ۸ تا ۳۱ اردیبهشت ۱۲۸۹ش

محمدولی خان تنکابنی سپهدار اعظم مه تا ژوئیه ۱۹۱۰ - جمادی الاول تا رجب
۱۳۲۸ق - خرداد تا مرداد ۱۲۸۹ش

میرزا حسن خان مستوفی الممالک ژوئیه تا اکتبر ۱۹۱۵ - رجب تا شوال ۱۳۲۸ ق
- مرداد تا آبان ۱۲۸۹ ش

میرزا حسن خان مستوفی الممالک اکتبر ۱۹۱۵ تا مارس ۱۹۱۱ - شوال ۱۳۲۸ تا
ربیع الاول ۱۳۲۹ ق - آبان تا اسفند ۱۲۸۹ ش

محمدولی خان تنکابنی سپهدار اعظم مارس تا مه ۱۹۱۱ - ربیع الاول تا جمادی الاول
۱۳۲۹ ق - اسفند ۱۲۸۹ تا خرداد ۱۲۹۵ ش

محمدولی خان تنکابنی سپهدار اعظم مه تا ژوئیه ۱۹۱۱ - جمادی الاول تا رجب
۱۳۲۹ ق - خرداد تا تیر ۱۲۹۵ ش

محمدولی خان تنکابنی سپهدار اعظم ۱۹ تا ۲۶ ژوئیه ۱۹۱۱ - ۲۲ تا ۲۹ رجب ۱۳۲۹ ق
- ۲۷ تیر تا ۳ مرداد ۱۲۹۵ ش

نجفقلی خان بختیاری صمصام السلطنه ژوئیه تا اوت ۱۹۱۱ - رجب تا شعبان ۱۳۲۹
ق - ۳ تا ۹ مرداد ۱۲۹۵ ش

نجفقلی خان بختیاری صمصام السلطنه اوت تا دسامبر ۱۹۱۱ - شعبان تا ذیحجه
۱۳۲۹ ق - مرداد تا آذر ۱۲۹۵ ش

نجفقلی خان بختیاری صمصام السلطنه ۱۹۱۱ تا ۱۹۱۲ - ۱۳۲۹ تا ۱۳۳۵ ق -
۱۲۹۵ تا ۱۲۹۱ ش

نجفقلی خان بختیاری صمصام السلطنه ژوئن ۱۹۱۲ تا ژانویه ۱۹۱۳ - جمادی الثانی
۱۳۳۵ تا صفر ۱۳۳۱ ق - خرداد تا دی ۱۲۹۱ ش

میرزا محمدعلی خان علاء السلطنه ۱۹۱۳ تا ۱۹۱۴ - ۱۳۳۱ تا ۱۳۳۲ ق - ۱۲۹۱ تا
۱۲۹۲ ش

میرزا حسن خان مستوفی الممالک ۱۹۱۴ تا ۱۹۱۵ - ۱۳۳۲ تا ۱۳۳۳ ق - ۱۲۹۲ ش

میرزا حسن خان مستوفی الممالک فوریه تا مارس ۱۹۱۵ - ۵ تا ۲۷ ربیع الثانی
۱۳۳۳ ق - ۱ تا ۲۳ اسفند ۱۲۹۳ ش

میرزا حسن خان مشیرالدوله مارس تا مه ۱۹۱۵ - ربیع الثانی تا جمادی الثانی
۱۳۳۳ ق - اسفند ۱۲۹۳ تا اردیبهشت ۱۲۹۴ ش

عبدالمجید میرزا عین الدوله مه تا اوت ۱۹۱۵ - جمادی الثانی تا شوال ۱۳۳۳ ق
- اردیبهشت تا مرداد ۱۲۹۴ ش

میرزا حسن خان مستوفی الممالک اوت تا دسامبر ۱۹۱۵ - شوال ۱۳۳۳ تا صفر
۱۳۳۴ ق - مرداد تا دی ۱۲۹۴ ش

عبدالحسین میرزا فرمانفرما دسامبر ۱۹۱۵ تا مارس ۱۹۱۶ - صفر تا ربیع الثانی
۱۳۳۴ ق - مرداد تا اسفند ۱۲۹۴ ش

محمدولی خان سپهسالار مارس تا اوت ۱۹۱۶ - ربیع الثانی تا شوال ۱۳۳۴ ق
- اسفند ۱۲۹۴ تا شهریور ۱۲۹۵ ش

- میرزا حسن خان وثوق الدوله ۱۹۱۶ تا ۱۹۱۷ - ۱۳۳۴ تا ۱۳۳۵ ق - ۱۲۹۵ تا ۱۲۹۶ ش
- محمدعلی خان علاء السلطنه ژوئن تا نوامبر ۱۹۱۷ - شعبان ۱۳۳۵ تا محرم ۱۳۳۶ ق - خرداد تا آبان ۱۲۹۶ ش
- میرزا محمدعلی خان علاء السلطنه ۹ تا ۲۱ نوامبر ۱۹۱۷ - ۲۳ محرم تا ۶ صفر ۱۳۳۶ ق - ۱۸ تا ۳۵ آبان ۱۲۹۶ ش
- عبدالمجید میرزا عین الدوله نوامبر ۱۹۱۷ تا ژانویه ۱۹۱۸ - صفر تا ربیع الثانی ۱۳۳۶ ق - آبان تا دی ۱۲۹۶ ش
- میرزا حسن خان مستوفی الممالک ژانویه تا آوریل ۱۹۱۸ - ربیع الثانی تا رجب ۱۳۳۶ ق - دی ۱۲۹۶ تا اردیبهشت ۱۲۹۷ ش
- نجفقلی خان بختیاری صمصام السلطنه آوریل تا ژوئن ۱۹۱۸ - رجب تا رمضان ۱۳۳۶ ق - اردیبهشت تا خرداد ۱۲۹۷ ش
- نجفقلی خان بختیاری صمصام السلطنه ژوئن تا اوت ۱۹۱۸ - رمضان تا شوال ۱۳۳۶ ق - خرداد تا مرداد ۱۲۹۷ ش
- میرزا حسن خان وثوق الدوله ۱۹۱۸ تا ۱۹۲۵ - ۱۳۳۶ تا ۱۳۳۸ ق - ۱۲۹۷ تا ۱۲۹۹ ش
- میرزا حسن خان مشیر الدوله ژوئیه تا اکتبر ۱۹۲۵ - شوال ۱۳۳۸ تا صفر ۱۳۳۹ ق - تیر تا آبان ۱۲۹۹ ش
- فتح الله خان سردار منصور سپهدار اعظم اکتبر ۱۹۲۵ تا فوریه ۱۹۲۱ - صفر تا جمادی الثانی ۱۳۳۹ ق - آبان تا بهمن ۱۲۹۹ ش
- فتح الله خان سردار منصور سپهدار اعظم ۱۷ تا ۲۴ فوریه ۱۹۲۱ - ۸ تا ۱۵ جمادی الثانی ۱۳۳۹ ق - ۲۸ بهمن تا ۵ اسفند ۱۲۹۹ ش
- سید ضیاء الدین طباطبائی فوریه تا مه ۱۹۲۱ - جمادی الثانی تا رمضان ۱۳۳۹ ق - اسفند ۱۲۹۹ تا خرداد ۱۳۰۰ ش
- میرزا احمدخان قوام السلطنه ژوئن ۱۹۲۱ تا ژانویه ۱۹۲۲ - رمضان ۱۳۳۹ تا جمادی الاول ۱۳۴۰ ق - خرداد تا بهمن ۱۳۰۰ ش
- میرزا حسن خان مشیر الدوله ژانویه تا ژوئن ۱۹۲۲ - جمادی الاول تا شوال ۱۳۴۰ ق - بهمن ۱۳۰۰ تا خرداد ۱۳۰۱ ش
- میرزا احمدخان قوام السلطنه ژوئن ۱۹۲۲ تا فوریه ۱۹۲۳ - شوال ۱۳۴۰ تا جمادی الثانی ۱۳۴۱ ق - خرداد تا بهمن ۱۳۰۱ ش
- میرزا حسن خان مستوفی الممالک فوریه تا ژوئن ۱۹۲۳ - جمادی الثانی تا ذیقعدہ ۱۳۴۱ ق - بهمن ۱۳۰۱ تا خرداد ۱۳۰۲ ش
- میرزا حسن خان مشیر الدوله ژوئن تا اکتبر ۱۹۲۳ - ذیقعدہ ۱۳۴۱ تا ربیع الاول ۱۳۴۲ ق - خرداد تا آبان ۱۳۰۲ ش

- رضاخان سردار سپه اکتبر ۱۹۲۳ تا آوریل ۱۹۲۴ - ربیع الاول تا رمضان ۱۳۴۲ ق
 - آبان ۱۳۵۲ تا فروردین ۱۳۵۳ ش
- رضاخان سردار سپه آوریل تا سپتامبر ۱۹۲۴ - رمضان ۱۳۴۲ تا محرم ۱۳۴۳ ق
 - فروردین تا شهریور ۱۳۵۳ ش
- رضاخان سردار سپه ۱۹۲۴ تا ۱۹۲۵ - ۱۳۴۳ تا ۱۳۴۴ ق - ۱۳۵۳ تا ۱۳۵۴ ش
 رضاخان سردار سپه ژوئیه تا سامبر ۱۹۲۵ - محرم تا جمادی الاخر ۱۳۴۴ ق
 - مرداد تا آذر ۱۳۵۴ ش
- محمدعلی فروغی سامبر ۱۹۲۵ تا ژوئیه ۱۹۲۶ - جمادی الاخر تا ذیحجه ۱۳۴۴ ق
 - آذر ۱۳۵۴ تا تیر ۱۳۵۵ ش
- حسن مستوفی^۲ ژوئیه تا سپتامبر ۱۹۲۶ - ذیحجه ۱۳۴۴ تا ربیع الاول ۱۳۴۵ ق
 - تیر تا شهریور ۱۳۵۵ ش
- حسن مستوفی سپتامبر ۱۹۲۶ تا فوریه ۱۹۲۷ - ربیع الاول تا شعبان ۱۳۴۵ ق
 - شهریور تا بهمن ۱۳۵۵ ش
- حسن مستوفی فوریه تا ژوئن ۱۹۲۷ - شعبان تا ذیحجه ۱۳۴۵ ق - بهمن ۱۳۵۵ تا
 خرداد ۱۳۵۶ ش
- مهدیقلی هدایت. ۱۹۲۷ تا ۱۹۳۳ - ۱۳۴۵ تا ۱۳۵۲ ق - ۱۳۵۵ تا ۱۳۱۲ ش
 محمدعلی فروغی ۱۹۳۳ تا ۱۹۳۵ - ۱۳۵۲ تا ۱۳۵۴ ق - ۱۳۱۲ تا ۱۳۱۴ ش
 محمدعلی فروغی ژوئن تا سامبر ۱۹۳۵ - ربیع الاول تا رمضان ۱۳۵۴ ق -
 خرداد تا آذر ۱۳۱۴ ش
- محمود جم ۱۹۳۵ تا ۱۹۳۷ - ۱۳۵۴ تا ۱۳۵۶ ق - ۱۳۱۴ تا ۱۳۱۶ ش
 محمود جم ۱۹۳۷ تا ۱۹۳۹ - ۱۳۵۶ تا ۱۳۵۸ ق - ۱۳۱۶ تا ۱۳۱۸ ش
 احمد متین دفتری ۱۹۳۹ تا ۱۹۴۰ - ۱۳۵۸ تا ۱۳۵۹ ق - ۱۳۱۸ تا ۱۳۱۹ ش
 علی منصور ۱۹۴۰ تا ۱۹۴۱ - ۱۳۵۹ تا ۱۳۶۰ ق - ۱۳۱۹ تا ۱۳۲۰ ش
 محمدعلی فروغی اوت تا سپتامبر ۱۹۴۱ - ۴ تا ۲۸ شعبان ۱۳۶۰ ق - ۳۰ تا ۳۰
 شهریور ۱۳۲۰ ش
- محمدعلی فروغی سپتامبر تا سامبر ۱۹۴۱ - شعبان تا ذیقعدہ ۱۳۶۰ ق -
 شهریور تا آذر ۱۳۲۰ ش
- محمدعلی فروغی سامبر ۱۹۴۱ تا مارس ۱۹۴۲ - ذیقعدہ ۱۳۶۰ تا صفر ۱۳۶۱ ق
 - آذر تا اسفند ۱۳۲۰ ش
- علی سهیلی مارس تا اوت ۱۹۴۲ - صفر تا رجب ۱۳۶۱ ق - اسفند ۱۳۲۰ تا مرداد

۴- طبق قانون «سجل احوال» مصوب ۱۴ خرداد ۱۳۵۴ مجلس شورای ملی (مجلس پنجم) هر فرد ایرانی تنها مجاز به انتخاب يك نام فامیل برای خود بود، از این روی احکام نخست وزیران و وزراء از آن پس بدون ذکر القاب و عناوین آنها صادر می شد.

۱۳۲۱ش

احمد قوام اوت ۱۹۴۲ تا فوریه ۱۹۴۳ - رجب ۱۳۶۱ تا صفر ۱۳۶۲ ق -
مرداد تا بهمن ۱۳۲۱ش

علی سہیلی فوریه ۱۹۴۳ تا مارس ۱۹۴۴ - صفر ۱۳۶۲ تا ربیع الاخر ۱۳۶۳ق
- بہمن ۱۳۲۱ تا فروردین ۱۳۲۳ش

محمد ساعد مارس تا آوریل ۱۹۴۴ - ۴ تا ۱۵ ربیع الاخر ۱۳۶۳ق - ۸ تا ۱۷
فروردین ۱۳۲۳ش

محمد ساعد آوریل تا سپتامبر ۱۹۴۴ - ربیع الاخر تا رمضان ۱۳۶۳ - فروردین تا
شہریور ۱۳۲۳ش

محمد ساعد سپتامبر تا نوامبر ۱۹۴۴ - رمضان تا ذیحجہ ۱۳۶۳ق - شہریور تا
آذر ۱۳۲۳ش

مرتضی قلی بیات ۱۹۴۴ تا ۱۹۴۵ - ۱۳۶۳ تا ۱۳۶۴ق - ۱۳۲۳ تا ۱۳۲۴ش
ابراہیم حکیمی مہ تا ژوئیہ ۱۹۴۵ - جمادی الاخر ۱۳۶۳ تا شعبان ۱۳۶۴ق

- اردیبہشت تا تیر ۱۳۲۴ش
محسن صدر ژوئیہ تا نوامبر ۱۹۴۵ - شعبان تا ذیقعدہ ۱۳۶۴ق - اردیبہشت تا

آبان ۱۳۲۴ش
ابراہیم حکیمی نوامبر ۱۹۴۵ تا فوریه ۱۹۴۶ - ذیقعدہ ۱۳۶۴ تا ربیع الاول

۱۳۶۵ق - آبان تا بہمن ۱۳۲۴ش

www.KetabFarsi.com

بخش چهارم

وزیران امور خارجه ایران از آغاز تا سال ۱۹۴۵ میلادی

- میرزا عبدالوهابخان معتمدالدوله نشاط ۱۸۲۵ تا ۱۸۲۴ - ۱۲۳۵ تا ۱۲۴۵ ق -
۱۱۹۹ تا ۱۲۰۳ ش
- میرزا ابوالحسنخان شیرازی ۱۸۲۴ تا ۱۸۳۴ - ۱۲۴۵ تا ۱۲۵۵ ق - ۱۲۰۳ تا
۱۲۱۳ ش
- میرزا مسعود انصاری ایشلیقی گرمرودی ۱۸۳۴ تا ۱۸۴۱ - ۱۲۵۱ تا ۱۲۵۷ ق -
۱۲۱۳ تا ۱۲۲۵ ش
- میرزا ابوالحسنخان شیرازی ۱۸۴۱ تا ۱۸۴۶ - ۱۲۵۷ تا ۱۲۶۲ ق - ۱۲۲۵ تا
۱۲۲۵ ش
- میرزا مسعود انصاری ایشلیقی گرمرودی ۱۸۴۶ تا ۱۸۵۵ - ۱۲۶۲ تا ۱۲۶۶ ق -
۱۲۲۵ تا ۱۲۲۹ ش
- میرزا محمدعلیخان شیرازی ۱۸۵۵ تا ۱۸۵۲ - ۱۲۶۷ تا ۱۲۶۸ ق - ۱۲۲۹ تا
۱۲۳۱ ش
- میرزا سعیدخان انصاری مؤتمن‌الملک ۱۸۵۲ تا ۱۸۷۲ - ۱۲۶۸ تا ۱۲۸۹ ق -
۱۲۳۱ تا ۱۲۵۱ ش
- میرزا حسینخان مشیرالدوله - سپهسالار ۱۸۷۲ تا ۱۸۸۵ - ۱۲۸۹ تا ۱۲۹۷ ق -
۱۲۵۱ تا ۱۲۵۹ ش
- میرزا سعیدخان انصاری مؤتمن‌الملک ۱۸۸۵ تا ۱۸۸۳ - ۱۲۹۷ تا ۱۳۰۱ ق -
۱۲۵۹ تا ۱۲۶۲ ش
- میرزا محمودخان ناصرالملک ۱۸۸۳ تا ۱۸۸۵ - ۱۳۰۱ تا ۱۳۰۳ ق - ۱۲۶۲ تا
۱۲۶۴ ش

- میرزا یحیی خان مشیرالدوله ۱۸۸۵ تا ۱۸۸۷ - ۱۳۰۳ تا ۱۳۰۵ ق - ۱۲۶۴ تا ۱۲۶۶ ش
- میرزا عباس خان قوامالدوله ۱۸۸۷ تا ۱۸۹۶ - ۱۳۰۵ تا ۱۳۱۴ ق - ۱۲۶۶ تا ۱۲۷۵ ش
- محسن خان مشیرالدوله ۱۸۹۶ تا ۱۸۹۹ - ۱۳۱۴ تا ۱۳۱۷ ق - ۱۲۷۵ تا ۱۲۷۸ ش
- میرزا نصرالله خان نائینی مشیرالدوله ۱۸۹۹ تا ۱۹۰۶ - ۱۳۱۷ تا ۱۳۲۴ ق - ۱۲۷۸ تا ۱۲۸۵ ش
- میرزا محمدعلی خان علاءالسلطنه ۱۹۰۶ تا ۱۹۰۷ - ۱۳۲۴ تا ۱۳۲۵ ق - ۱۲۸۵ تا ۱۲۸۶ ش
- میرزا جوادخان سعدالدوله سپتامبر تا اکتبر ۱۹۰۷ - شعبان تا رمضان ۱۳۲۵ ق - شهریور تا مهر ۱۲۸۶ ش
- میرزا حسن خان مشیرالدوله ۱۹۰۷ تا ۱۹۰۸ - ۱۳۲۵ تا ۱۳۲۶ ق - ۱۲۸۶ تا ۱۲۸۷ ش
- میرزا محمدعلی خان علاءالسلطنه ژوئن ۱۹۰۸ تا ژانویه ۱۹۰۹ - جمادی الاول تا ذیحجه ۱۳۲۶ ق - خرداد تا دی ۱۲۸۷ ش
- میرزا جواد خان سعدالدوله ژانویه تا ژوئیه ۱۹۰۹ - ذیحجه ۱۳۲۶ تا جمادی الثانی ۱۳۲۷ ق - دی ۱۲۸۷ تا تیر ۱۲۸۸ ش
- میرزا ابوالقاسم خان ناصرالملک همدانی ژوئیه تا دسامبر ۱۹۰۹ - جمادی الثانی تا ذیقعد ۱۳۲۷ ق تیر تا آذر ۱۲۸۸ ش
- میرزا محمدعلی خان علاءالسلطنه ۱۹۰۹ تا ۱۹۱۰ - ۱۳۲۷ تا ۱۳۲۸ ق - ۱۲۸۸ تا ۱۲۸۹ ش
- میرزا ابراهیم خان معاونالدوله آوریل تا ژوئیه ۱۹۱۰ - ربیع الثانی رجب ۱۳۲۸ ق - اردیبهشت تا مرداد ۱۲۸۹ ش
- میرزا حسینقلی خان نواب ژوئیه ۱۹۱۰ تا ژانویه ۱۹۱۱ - رجب ۱۳۲۸ تا ربیع الاول ۱۳۲۹ ق - مرداد تا اسفند ۱۲۸۹ ش
- میرزا حسن خان محتشمالسلطنه ژانویه تا ژوئیه ۱۹۱۱ - محرم تا رجب ۱۳۲۹ ق - بهمن ۱۲۸۹ تا مرداد ۱۲۹۰ ش
- میرزا حسن خان وثوقالدوله ۱۹۱۱ تا ۱۹۱۴ - ۱۳۲۹ تا ۱۳۳۲ ق - ۱۲۹۰ تا ۱۲۹۲ ش
- میرزا محمدعلی خان علاءالسلطنه اوت ۱۹۱۴ تا فوریه ۱۹۱۵ - رمضان ۱۳۳۲ تا ربیع الثانی ۱۳۳۳ ق - مرداد تا اسفند ۱۲۹۲ ش
- میرزا ابراهیم خان معاونالدوله فوریه تا مه ۱۹۱۵ - ربیع الثانی تا جمادی الثانی ۱۳۳۳ ق - ۱۲۹۳ تا ۱۲۹۴ ش
- میرزا حسن خان محتشمالسلطنه مه تا اوت ۱۹۱۵ - جمادی الثانی تا شوال ۱۳۳۳ ق

- اردیبهشت تا مرداد ۱۲۹۴ ش
- میرزا حسن خان مستوفی الممالک اوت تا دسامبر ۱۹۱۵ — شوال ۱۳۳۳ تا صفر ۱۳۳۴ ق — مرداد تا دی ۱۲۹۴ ش
- علیقلی خان مشاور الممالک — انصاری دسامبر ۱۹۱۵ تا مارس ۱۹۱۶ — صفر تا ربیع الثانی ۱۳۳۴ ق — دی تا اسفند ۱۲۹۴ ش
- اکبر میرزا صارم الدوله مارس تا اوت ۱۹۱۶ — ربیع الثانی تا شوال ۱۳۳۴ ق — اسفند ۱۲۹۴ تا شهریور ۱۲۹۵ ش
- میرزا حسن خان وثوق الدوله ۱۹۱۶ تا ۱۹۱۷ — ۱۳۳۴ تا ۱۳۳۵ ق — ۱۲۹۵ تا ۱۲۹۶ ش
- میرزا محمد علی خان علامه السلطنه ژوئن ۱۹۱۷ تا ژانویه ۱۹۱۸ — شعبان ۱۳۳۵ تا ربیع الثانی ۱۳۳۶ ق — خرداد تا دی ۱۲۹۶ ش
- علیقلی خان مشاور الممالک — انصاری ژانویه تا ژوئن ۱۹۱۸ — ربیع الثانی تا رمضان ۱۳۳۶ ق — دی ۱۲۹۶ تا خرداد ۱۲۹۷ ش
- میرزا اسدالله خان مشاور السلطنه ژوئن تا اوت ۱۹۱۸ — رمضان تا شوال ۱۳۳۶ ق — خرداد تا مرداد ۱۲۹۷ ش
- علیقلی خان مشاور الممالک — انصاری ۱۹۱۸ تا ۱۹۱۹ — ۱۳۳۶ تا ۱۳۳۷ ق — ۱۲۹۷ تا ۱۲۹۸ ش
- فیروز میرزا نصرت الدوله ۱۹۱۹ تا ۱۹۲۰ — ۱۳۳۷ تا ۱۳۳۸ ق — ۱۲۹۸ تا ۱۲۹۹ ش
- میرزا اسدالله خان مشاور السلطنه ژوئیه تا اکتبر ۱۹۲۰ — شوال ۱۳۳۸ تا صفر ۱۳۳۹ ق — تیر تا آبان ۱۲۹۹ ش
- میرزا جهانگیر خان ناظم الملك (کفیل) اکتبر ۱۹۲۰ تا فوریه ۱۹۲۱ — صفر تا جمادی الثانی ۱۳۳۹ ق — آبان تا بهمن ۱۲۹۹ ش
- میرزا حسن خان محتشم السلطنه ۱۸ تا ۲۵ فوریه ۱۹۲۱ — ۸ تا ۱۵ جمادی الثانی ۱۳۳۹ ق — بهمن تا اسفند ۱۲۹۹ ش
- میرزا محمود خان مدیر الملك — جم فوریه تا مه ۱۹۲۱ — جمادی الثانی تا رمضان ۱۳۳۹ ق — اسفند ۱۳۲۹ تا خرداد ۱۳۰۰ ش
- میرزا تقی خان معزز الدوله — نبوی ۲۵ مه تا ۴ ژوئن ۱۹۲۱ — ۱۷ تا ۲۷ رمضان ۱۳۳۹ ق — ۴ تا ۱۴ خرداد ۱۳۰۰ ش
- میرزا حسن خان محتشم السلطنه ژوئن تا اکتبر ۱۹۲۱ — رمضان ۱۳۳۹ تا صفر ۱۳۴۰ ق — خرداد تا مهر ۱۳۰۰ ش
- میرزا اسدالله خان مشاور السلطنه اکتبر ۱۹۲۱ تا ژانویه ۱۹۲۲ — صفر تا جمادی الاول ۱۳۴۰ ق — مهر تا دی ۱۳۰۰ ش
- میرزا ابراهیم خان حکیم الملك ژانویه تا ژوئن ۱۹۲۲ — جمادی الاول تا شوال

- ۱۳۴۰ق - بهمن ۱۳۰۰ تا خرداد ۱۳۰۱ش
 میرزا احمدخان قوام‌السلطنه ژوئن ۱۹۲۲ تا فوریه ۱۹۲۳ - شوال ۱۳۴۰ تا
 جمادی‌الثانی ۱۳۴۱ق - خرداد تا بهمن ۱۳۰۱ش
 میرزا محمدعلی‌خان ذکاء‌الملک - فروغی فوریه تا ژوئن ۱۹۲۳ - جمادی‌الثانی
 تا ذی‌قعدة ۱۳۴۱ق - بهمن ۱۳۰۱ تا خرداد ۱۳۰۲ش
 دکتر محمدخان مصدق‌السلطنه ژوئن تا اکتبر ۱۹۲۳ - ذی‌قعدة ۱۳۴۱ تا ربیع‌الاول
 ۱۳۴۲ق - خرداد تا مهر ۱۳۰۲ش
 میرزا محمدعلی‌خان ذکاء‌الملک - فروغی ۱۹۲۳ تا ۱۹۲۴ - ۱۳۴۲ تا ۱۳۴۳ق
 - ۱۳۰۲ تا ۱۳۰۳ش
 میرزا حسن‌خان مشاورالملک ۱۹۲۴ تا ۱۹۲۵ - ۱۳۴۳ تا ۱۳۴۴ق - ۱۳۰۳ تا
 ۱۳۰۴ش
 حسن مشار دسامبر ۱۹۲۵ تا ژوئیه ۱۹۲۶ - جمادی‌الآخر تا ذیحجه ۱۳۴۴ق -
 آذر ۱۳۰۴ تا تیر ۱۳۰۵ش
 علیقلی‌خان مشاورالممالک - انصاری ۱۹۲۶ تا ۱۹۲۸ - ۱۳۴۴ تا ۱۳۴۷ق -
 ۱۳۰۵ تا ۱۳۰۷ش
 فتح‌الله پاکروان (کفیل) ۱۹۲۸ تا ۱۹۳۱ - ۱۳۴۷ تا ۱۳۴۹ق - ۱۳۰۷ تا
 ۱۳۰۹ش
 محمدعلی فروغی ۱۹۳۱ تا ۱۹۳۳ - ۱۳۴۹ تا ۱۳۵۲ق - ۱۳۰۹ تا ۱۳۱۳ش
 باقر کاظمی ۱۹۳۳ تا ۱۹۳۷ - ۱۳۵۲ تا ۱۳۵۶ق - ۱۳۱۱ تا ۱۳۱۶ش
 عنایت‌الله سمیعی ۱۹۳۷ تا ۱۹۳۹ - ۱۳۵۶ تا ۱۳۵۸ق - ۱۳۱۶ تا ۱۳۱۸ش
 مظفر اعلم ۱۹۳۹ تا ۱۹۴۱ - ۱۳۵۸ تا ۱۳۶۰ق - ۱۳۱۸ تا ۱۳۲۰ش
 علی سهیلی ۱۹۴۱ تا ۱۹۴۲ - ۱۳۶۰ تا ۱۳۶۱ق - ۱۳۲۰ تا ۱۳۲۱ش
 محمد ساعد ۱۹۴۲ تا ۱۹۴۴ - ۱۳۶۱ تا ۱۳۶۳ق - ۱۳۲۱ تا ۱۳۲۳ش
 محسن رئیس ۱۹۴۴ تا ۱۹۴۵ - ۱۳۶۳ تا ۱۳۶۴ق - ۱۳۲۳ تا ۱۳۲۴ش
 انوشیروان سیهیدی مه تا نوامبر ۱۹۴۵ - جمادی‌الآخر تا ذی‌قعدة ۱۳۶۴ق - اردیبهشت
 تا بهمن ۱۳۲۴ش
 ابوالقاسم نجم نوامبر ۱۹۴۵ تا فوریه ۱۹۴۶ - ذی‌قعدة ۱۳۶۴ تا ربیع‌الاول ۱۳۶۵ق
 - آبان تا بهمن ۱۳۲۴ش

بخش پنجم

سفر و فرستادگان ایران در سایر کشورهای جهان از آغاز تا سال

۱۹۴۵ میلادی

آرژانتین

زمان تأسیس سفارت: اوت ۱۹۳۵ - مرداد ۱۳۱۴.

نادر آراسته، وزیرمختار، اوت ۱۹۳۵ تا آوریل ۱۹۳۷ - مرداد ۱۳۱۴ تا فروردین ۱۳۱۶.

تعطیل سفارت ۱۹۳۷ تا ۱۹۴۳ - ۱۳۱۶ تا ۱۳۲۲ ش
یدالله عضدی، وزیرمختار اکرودیتته ۱۹۴۳ تا ۱۹۵۵ - مرداد ۱۳۲۲ تا اسفند ۱۳۳۴.

آلمان

زمان تأسیس سفارت: ۱۸۸۵ - ۱۲۶۴ ش

میرزا رضاخان مؤیدالسلطنه گرانمایه، وزیرمختار ۱۸۸۵ تا ۱۹۰۰ - ۱۲۶۴ تا ۱۲۷۹ ش

محمودخان احتشامالسلطنه علامیر، وزیرمختار ۱۹۰۰ تا ۱۹۰۶ - ۱۲۷۹ تا ۱۲۸۵ ش

اسحق خان مفخمالدوله فرستاده‌ی ویژه برای اعلام جلوس محمدعلی‌شاه به تخت سلطنت، ۱۹۰۷ - ۱۲۸۶ ش

محمودخان احتشام السلطنه علامیر، وزیر مختار ۱۹۰۹ تا ۱۹۱۰ - ۱۲۸۸ تا

۱۲۸۹ ش

اوانس خان مساعد السلطنه، وزیر مختار ۱۹۱۰ تا ۱۹۱۴ - ۱۲۸۹ تا ۱۲۹۳ ش

حسینقلی خان نواب، وزیر مختار ۱۹۱۵ تا ۱۹۲۳ - ۱۲۹۴ تا ۱۳۰۲ ش
عبدالعلی خان صدری صدیق السلطنه، وزیر مختار از ۱۹۲۴ تا ۱۹۲۵ - ۱۳۰۳ تا

۱۳۰۴ ش

محمدعلی فرزین، وزیر مختار ۱۹۲۵ تا ۱۹۳۱ - ۱۳۰۴ تا ۱۳۱۰ ش

غنیاب الله سمیع، وزیر مختار ۱۹۳۱ تا ۱۹۳۳ - ۱۳۱۰ تا ۱۳۱۲ ش

ابوالقاسم نجم، وزیر مختار ۱۹۳۳ تا ۱۹۳۵ - ۱۳۱۲ تا ۱۳۱۴ ش

محسن رئیس، وزیر مختار ۱۹۳۵ تا ۱۹۳۷ - ۱۳۱۴ تا ۱۳۱۶ ش

نادر آراسته، وزیر مختار ۱۹۳۷ تا ۱۹۴۰ - ۱۳۱۶ تا ۱۳۱۹ ش

موسی نوری اسفندیاری، وزیر مختار ۱۹۴۰ تا ۱۹۴۱ - ۱۳۱۹ تا ۱۳۲۰ ش

قطع روابط دیپلماتیک و اعلام جنگ ایران به آلمان در ۹ سپتامبر ۱۹۴۳ - ۱۷

شهریور ۱۳۲۲.

برقراری مجدد روابط دیپلماتیک آوریل ۱۹۴۶ - فروردین ۱۳۲۵ ش

اتریش

زمان تأسیس سفارت: ۱۸۸۳ - ۱۲۶۲ ش

نریمان خان قوام السلطنه، وزیر مختار ۱۸۸۳ تا ۱۸۹۴ - ۱۲۶۲ تا ۱۲۷۳ ش

اسحق خان مفخم الدوله، وزیر مختار ۱۸۹۴ تا ۱۸۹۹ - ۱۲۷۳ تا ۱۲۷۸ ش

نریمان خان قوام السلطنه، وزیر مختار ۱۸۹۹ تا ۱۹۰۳ - ۱۲۷۸ تا ۱۲۸۲ ش

اسحق خان مفخم الدوله، فرستاده ویژه برای اعلام جلوس محمدعلی شاه به تخت

سلطنت، ۱۹۰۷ - ۱۲۸۶ ش

مصطفی خان صفاء الممالک، وزیر مختار ۱۹۰۳ تا ۱۹۲۱ - ۱۲۸۲ تا ۱۳۰۰ ش

تعطیل سفارت ۱۹۲۱ تا ۱۹۴۵ - ۱۳۰۰ تا ۱۳۲۴ ش

روسیه - اتحاد شوروی

زمان تأسیس سفارت: ۱۸۵۱ - ۱۲۳۰ ش

میرزا محمدحسین خان عضدالملک، وزیر مختار ۱۸۵۱ تا ۱۸۵۴ - ۱۲۳۰ تا

۱۲۳۳ ش

- میرزا محمودخان ناصرالملک، وزیرمختار ۱۸۵۴ تا ۱۸۵۹ - ۱۲۳۳ تا ۱۲۳۸ ش
- عباسقلی خان نوری سیفالملک، فرستاده‌ی ویژه برای تبریک جلوس الکساندر دوم، ۱۸۵۵ - ۱۲۳۴ ش
- میرزا ابوالقاسم خان والی، وزیرمختار ۱۸۵۸ تا ۱۸۶۰ - ۱۲۳۷ تا ۲۳۹ ش
- میرزاغفارخان صدیقالملک، وزیرمختار ۱۸۶۰ تا ۱۸۶۷ - ۱۲۳۹ تا ۱۲۴۶ ش
- میرزا عبدالرحیمخان ساعدالملک، وزیرمختار ۱۸۶۷ تا ۱۸۸۱ - ۱۲۴۶ تا ۱۲۶۰ ش
- میرزا اسداللهخان وکیلالملک، وزیرمختار ۱۸۸۱ تا ۱۸۹۱ - ۱۲۶۰ تا ۱۲۶۹ ش
- میرزا حسینخان مشیرالدوله، فرستاده‌ی ویژه برای تسلیت مرگ الکساندر دوم، ۱۸۸۱ - ۱۲۶۰ ش
- عبدالصمدمیرزا عزالدوله، فرستاده‌ی ویژه برای تبریک جلوس الکساندر سوم، ۱۸۸۳ - ۱۲۶۲ ش
- میرزا محمودخان علاءالملک، وزیرمختار ۱۸۹۱ تا ۱۸۹۴ - ۱۲۶۹ تا ۱۲۷۳ ش
- میرزا رضاخان ارفعالدوله، وزیرمختار ۱۸۹۴ تا ۱۹۰۱ - ۱۲۷۳ تا ۱۲۸۰ ش
- وجیه‌اللهمیرزا، امیرخان سردار، فرستاده‌ی ویژه برای تبریک جلوس نیکلای دوم، ۱۹۰۱ - ۱۲۷۳ ش
- میرزا حسینخان مشیرالدوله پیرنیا، وزیرمختار ۱۹۰۱ تا ۱۹۰۵ - ۱۲۸۰ تا ۱۲۸۴ ش
- میرزارضاخان ارفعالدوله، فرستاده‌ی ویژه برای تبریک تولد ولیعهدروسیه، ۱۹۰۵ - ۱۲۸۴ ش
- علیقلیخان مشاورالملک انصاری، کاردار ۱۹۰۵ تا ۱۹۰۸ - ۱۲۸۴ تا ۱۲۸۷ ش
- میرزا حسنخان مشیرالدوله پیرنیا فرستاده‌ی ویژه برای اعلام جلوس محمدعلی‌شاه به تخت سلطنت، ۱۹۰۷ - ۱۲۸۶ ش
- اسحقخان مفخمالدوله، وزیرمختار ۱۹۰۸ تا ۱۹۰۹ - ۱۲۸۷ تا ۱۲۸۸ ش
- اسحقخان مفخمالدوله، وزیرمختار ۱۹۱۲ تا ۱۹۱۷ - ۱۲۹۱ تا ۱۲۹۶ ش
- اسدخان بهادر، کاردار ۱۹۱۸ تا ۱۹۱۹ - ۱۲۹۷ تا ۱۲۹۸ ش
- تعطیل سفارت ۱۹۱۹ تا ۱۹۲۱ - ۱۲۹۸ تا ۱۳۰۰ ش
- علیقلیخان مشاورالممالک انصاری، وزیرمختار ۱۹۲۱ تا ۱۹۲۶ - ۱۳۰۰ تا

۱۳۰۵ش

ارتقاء نمایندگی به سفارت کبری در سامبر ۱۹۲۵ - آذر ۱۳۰۴
علیقلی خان مشاور الممالک انصاری، سفیر ۱۹۲۸ تا ۱۹۳۰ - ۱۳۰۷ تا

۱۳۰۹ش

فتح الله پاکروان، سفیر ۱۹۳۰ تا ۱۹۳۳ - ۱۳۰۹ تا ۱۳۱۲ش
محمدساعد مراغه‌ای، وزیر مختار و کاردار ۱۹۳۳ تا ۱۹۳۶ - ۱۳۱۲ تا

۱۳۱۵ش

انوشیروان سپهبدی، سفیر ۱۹۳۶ تا ۱۹۳۸ - ۱۳۱۵ تا ۱۳۱۷ش
محمدساعد مراغه‌ای، سفیر ۱۹۳۸ تا ۱۹۴۲ - ۱۳۱۷ تا ۱۳۲۱ش
مجید آهی ۱۹۴۲ تا ۱۹۴۶ - ۱۳۲۱ تا ۱۳۲۵ش

اسپانیا

زمان تأسیس سفارت: اکتبر ۱۹۱۶ - مهر ۱۲۹۵

۱۲۹۸ش

میرزا اسمعیل خان دبیر الممالک، وزیر مختار ۱۹۱۶ تا ۱۹۱۹ - ۱۲۹۵ تا

حسین علاء وزیر مختار ۱۹۱۹ تا ۱۹۲۱ - ۱۲۹۸ تا ۱۳۰۰ش
عبدالعلی خان صدری صدیق السلطنه، وزیر مختار اوت تا مارس ۱۹۲۱ -
مراد تا اسفند ۱۳۰۰ش

تعطیل سفارت ۱۹۲۱ تا ۱۹۵۴ - ۱۳۰۰ تا ۱۳۳۳ش

افغانستان

زمان تأسیس سفارت: ژانویه ۱۹۲۱ - دی ۱۳۰۰ش

۱۳۰۵ش

میرزا نصر الله خان اعتلاء الملک خلعتبری، وزیر مختار ۱۹۲۱ تا ۱۹۲۶ - ۱۳۰۰ تا

مهدی خان معتصم السلطنه فرخ، وزیر مختار ۱۹۲۶ تا ۱۹۲۸ - ۱۳۰۵ تا

۱۳۰۷ش

ارتقاء نمایندگی به سفارت کبری در فوریه ۱۹۲۹ - بهمن ۱۳۰۸ش

اعتلاء الملک خلعتبری، سفیر ۱۹۲۹ تا ۱۹۳۲ - ۱۳۰۸ تا ۱۳۱۱ش
محمدتقی اسفندیاری منتخب الملک، سفیر ۱۹۳۲ تا ۱۹۳۴ - ۱۳۱۱ تا ۱۳۱۳ش
علی اکبر بهمن، سفیر ۱۹۳۴ تا ۱۹۳۸ - ۱۳۱۳ تا ۱۳۱۷ش

باقر کاظمی، سفیر ۱۹۳۸ تا ۱۹۳۹ - ۱۳۱۷ تا ۱۳۱۸ ش
 علی سہیلی، سفیر ۱۹۳۹ تا ۱۹۴۰ - ۱۳۱۸ تا ۱۳۱۹ ش
 حسین سمیعی ادیبہ السلطنہ، سفیر ۱۹۴۰ تا ۱۹۴۳ - ۱۳۱۹ تا ۱۳۲۲ ش
 ابوالقاسم نجم، سفیر ۱۹۴۳ تا ۱۹۴۵ - ۱۳۲۲ تا ۱۳۲۴ ش
 حسنعلی کمال ہدایت نصر الملک، سفیر ۱۹۴۵ تا ۱۹۴۸ - ۱۳۲۴ تا ۱۳۲۷ ش

ایالات متحدہ آمریکا

زمان تاسیس سفارت: ۱۸۸۶ - ۱۲۶۵ ش

حاجی حسینقلی خان صدر السلطنہ نوری وزیر مختار ۱۸۸۶ تا ۱۸۹۹ - ۱۲۶۵ تا

۱۲۷۸ ش

اسحق خان مفخم الدولہ، وزیر مختار ۱۸۹۹ تا ۱۹۰۳ - ۱۲۷۸ تا ۱۲۸۲ ش
 مرتضی خان ممتاز الملک، وزیر مختار ۱۹۰۴ تا ۱۹۰۹ - ۱۲۸۳ تا ۱۲۸۸ ش
 میرزا مہدی خان امیر تومان، وزیر مختار ۱۹۱۳ تا ۱۹۱۸ - ۱۲۹۲ تا ۱۲۹۷ ش
 عبدالعلی خان صدیقی صدیق السلطنہ، وزیر مختار ۱۹۱۸ تا ۱۹۲۱ - ۱۲۹۷ تا

۱۳۰۰ ش

حسین علاء، وزیر مختار ۱۹۲۲ تا ۱۹۲۴ - ۱۳۰۱ تا ۱۳۰۳ ش
 باقر کاظمی، کاردار ۱۹۲۴ تا ۱۹۲۶ - ۱۳۰۳ تا ۱۳۰۵ ش
 داود مفتاح، وزیر مختار ۱۹۲۶ تا ۱۹۳۰ - ۱۳۰۵ تا ۱۳۰۹ ش
 یداللہ عضدی، وزیر مختار از ۱۹۳۱ تا ۱۹۳۳ - ۱۳۱۰ تا ۱۳۱۲ ش
 غفار جلال علاء، وزیر مختار ۱۹۳۳ تا ۱۹۳۵ - ۱۳۱۲ تا ۱۳۱۴ ش
 قطع روابط دیپلماتیک ژانویہ ۱۹۳۵ تا ژانویہ ۱۹۳۸ - ۱۳۱۴ تا ۱۳۱۷ ش
 علی اکبر دفتری، کاردار موقت ۱۹۳۸ تا ۱۹۳۹ - ۱۳۱۷ تا ۱۳۱۸ ش
 محمد شایستہ، وزیر مختار ۱۹۳۹ تا ۱۹۴۳ - ۱۳۱۸ تا ۱۳۲۲ ش
 ارتقاء نمایندگی بہ سفارت کبری در مارس ۱۹۴۳ - اسفند ۱۳۲۲ ش
 محمد شایستہ سفیر ۱۹۴۳ تا ۱۹۴۵ - ۱۳۲۲ تا ۱۳۲۴ ش
 حسین علاء، سفیر ۱۹۴۵ تا ۱۹۴۹ - ۱۳۲۴ تا ۱۳۲۸ ش

ایتالیا

زمان تاسیس سفارت: ۱۸۹۶ - ۱۲۷۵ ش

فریمان خان قوام السلطنہ، وزیر مختار ۱۸۹۶ تا ۱۸۹۹ - ۱۲۷۵ تا ۱۲۷۸ ش

میرزا ملکم‌خان ناظم‌الدوله، وزیرمختار ۱۸۹۹ تا ۱۹۰۸ - ۱۲۷۸ تا ۱۲۸۷ ش
میرزا محمودخان علاءالملک، فرستاده‌ی ویژه برای اعلام جلوس محمدعلی‌شاه
به تخت سلطنت ۱۹۰۷ - ۱۲۸۶ ش

میرزا ابراهیم‌خان غفاری معاون‌الدوله، وزیرمختار ۱۹۰۸ تا ۱۹۰۹ - ۱۲۸۷ تا

۱۲۸۸ ش

انتظام‌السلطنه، کاردار ۱۹۰۹ - ۱۲۸۸ ش

اسحق‌خان مفخم‌الدوله، وزیرمختار ۱۹۰۹ تا ۱۹۱۳ - ۱۲۸۸ تا ۱۲۹۲ ش
میرزا شفیع‌خان مقتدرالملک، وزیرمختار ۱۹۱۳ تا ۱۹۱۹ - ۱۲۹۲ تا

۱۲۹۸ ش

اسحق‌خان مفخم‌الدوله، وزیرمختار ۱۹۱۹ تا ۱۹۲۲ - ۱۲۹۸ تا ۱۳۰۱ ش
میرزا مصطفی‌خان صفاء‌الممالک، وزیرمختار ۱۹۱۹ تا ۱۹۲۴ - ۱۳۰۱ تا ۱۳۰۳ ش
غفارخان جلال‌علاء، وزیرمختار ۱۹۲۴ تا ۱۹۲۵ - ۱۳۰۳ تا ۱۳۰۴ ش
میرزا ابوالقاسم‌خان عمیدانتظام‌الملک، وزیرمختار ۱۹۲۵ تا ۱۹۲۸ -

۱۳۰۴ تا ۱۳۰۷ ش

ابوالقاسم پوروالی، کاردار ۱۹۲۸ تا ۱۹۲۹ - ۱۳۰۷ تا ۱۳۰۸ ش
فتح‌الله پاکروان، وزیرمختار ۱۹۲۹ تا ۱۹۳۰ - ۱۳۰۸ تا ۱۳۰۹ ش
مصطفی سمیعی، کاردار ۱۹۳۰ تا ۱۹۳۱ - ۱۳۰۹ تا ۱۳۱۰ ش
علی معتمدی، کاردار ۱۹۳۲ تا ۱۹۳۳ - ۱۳۱۱ تا ۱۳۱۲ ش
انوشیروان سپهبدی، وزیرمختار ۱۹۳۳ تا ۱۹۳۶ - ۱۳۱۲ تا ۱۳۱۵ ش
محمدساعد مراغه‌ای، وزیرمختار ۱۹۳۶ تا ۱۹۳۸ - ۱۳۱۵ تا ۱۳۱۷ ش
محمدحاجب دولو، کاردار ۱۹۳۸ - ۱۳۱۷ ش
مصطفی عدل ۱۹۳۸ تا ۱۹۴۱ - ۱۳۱۷ تا ۱۳۲۰ ش
قطع روابط دیپلماتیک سپتامبر ۱۹۴۱ تا ژوئیه ۱۹۴۶ - شهریور ۱۳۲۰ تا تیر

۱۳۲۵ ش

فتح‌الله پاکروان، وزیرمختار ۱۹۴۶ تا ۱۹۴۸ - ۱۳۲۵ تا ۱۳۲۷ ش

بئریک

زمان تأسیس سفارت: ۱۸۹۰ - ۱۲۶۸ ش

یمین‌السلطنه، وزیرمختار ۱۸۹۰ تا ۱۸۹۳ - ۱۲۶۸ تا ۱۲۷۲ ش
میرزا جوادخان سعدالدوله، وزیرمختار ۱۸۹۳ تا ۱۸۹۶ - ۱۲۷۲ تا ۱۲۷۵ ش
میرزا احمدخان نصیرالدوله بدر، وزیرمختار ۱۸۹۶ تا ۱۹۰۷ - ۱۲۷۵ تا

۱۲۸۶ ش

میرزا محمودخان محتشم السلطنه، وزیر مختار ۱۹۵۷ تا ۱۹۲۵ - ۱۲۸۶ تا ۱۳۵۴ ش

علی اکبر بهمن، وزیر مختار ۱۹۲۶ تا ۱۹۳۳ - ۱۳۵۵ تا ۱۳۱۲ ش
 حسنعلی غفاری، وزیر مختار ۱۹۳۳ تا ۱۹۳۶ - ۱۳۱۲ تا ۱۳۱۵ ش
 تقی نبوی معززالدوله، وزیر مختار ۱۹۳۷ تا ۱۹۳۸ - ۱۳۱۶ تا ۱۳۱۷ ش
 عبدالله بهرامی، کاردار ۱۹۳۸ تا ۱۹۴۵ - ۱۳۱۷ تا ۱۳۱۹ ش
 تعطیل سفارت، اکتبر ۱۹۴۵ تا اکتبر ۱۹۴۵ - مهر ۱۳۱۹ تا مهر ۱۳۲۴ ش
 عبدالحسین سرداری، کاردار ۱۹۴۵ تا ۱۹۴۸ - ۱۳۲۴ تا ۱۳۲۷ ش

ترکیه

زمان تأسیس سفارت: ۱۸۵۱ - ۱۲۳۵ ش

میرزا احمدخان خوئی، وزیر مقیم و مستشار ۱۸۵۱ تا ۱۸۵۳ - ۱۲۳۵ تا ۱۲۳۲ ش

میرزا عبدالرحیمخان ساعدالملک، وزیر مقیم و مستشار ۱۸۵۳ تا ۱۸۵۶ - ۱۲۳۲ تا ۱۲۳۵ ش

فرخخان امینالملک غفاری، وزیر مقیم و مستشار ۱۸۵۶ تا ۱۸۵۸ - ۱۲۳۵ تا ۱۲۳۷ ش

حاجی میرزا حسینخان مشیرالدوله - سپهسالار، وزیر مختار ۱۸۵۸ تا ۱۸۶۸ - ۱۲۳۷ تا ۱۲۴۷ ش

ارتقاء نمایندگی به سفارت کبری ۱۸۶۸ - ۱۲۴۷ ش

حاجی میرزا حسینخان مشیرالدوله - سپهسالار، سفیر ۱۸۶۸ تا ۱۸۷۱ - ۱۲۴۷ تا ۱۲۵۵ ش

محمدرحیمخان علاءالدوله، فرستاده‌ی ویژه برای تبریک جلوس سلطان عبدالعزیز، ۱۸۶۱ - ۱۲۴۵ ش

حسنعلیخان امیرنظام گروسی، سفیر ۱۸۷۱ تا ۱۸۷۳ - ۱۲۵۵ تا ۱۲۵۲ ش

شیخ محسنخان معینالملک، سفیر ۱۸۷۳ تا ۱۸۹۱ - ۱۲۵۲ تا ۱۲۶۹ ش

میرزا اسداللہخان نافلمالدوله، سفیر ۱۸۹۱ تا ۱۸۹۴ - ۱۲۶۹ تا ۱۲۷۳ ش

میرزا محمودخان علاءالملک، سفیر ۱۸۹۴ تا ۱۹۰۱ - ۱۲۷۳ تا ۱۲۸۵ ش

میرزا ابوالقاسمخان ناصرالملک، فرستاده‌ی ویژه برای اعلام جلوس

مظفرالدین‌شاه بدتخت سلطنت، ۱۸۹۶ - ۱۲۷۵ ش

میرزا رضاخان ارفع‌الدوله، سفیر ۱۹۰۱ تا ۱۹۰۷ - ۱۲۸۵ تا ۱۲۸۶ ش

میرزا محمودخان احتشام السلطنه علامیر، سفیر ۱۹۰۷ تا ۱۹۱۹ - ۱۲۸۶ تا

- ۱۲۹۸ش
علیقلی خان مشاور الممالک انصاری، سفیر ۱۹۲۵ تا ۱۹۲۲ تا ۱۲۹۹ تا
- ۱۳۵۱ش
اسحق خان مفتاح الدوله، سفیر ۱۹۲۲ تا ۱۹۲۴ تا ۱۳۵۱ تا ۱۳۵۳ش
محمدصادق طباطبائی، سفیر ۱۹۲۴ تا ۱۹۲۷ تا ۱۳۵۳ تا ۱۳۵۶ش
محمدعلی فروغی، سفیر ۱۹۲۸ تا ۱۹۳۵ تا ۱۳۵۷ تا ۱۳۵۹ش
صادق صادق - مستشار الدوله، سفیر ۱۹۳۵ تا ۱۹۳۵ تا ۱۳۵۹ تا ۱۳۱۴ش
خلیل فهیمی، سفیر ۱۹۳۵ تا ۱۹۳۹ تا ۱۳۱۴ تا ۱۳۱۸ش
باقر کاظمی، سفیر ۱۹۳۹ تا ۱۹۴۵ تا ۱۳۱۸ تا ۱۳۱۹ش
انوشیروان سپهبدی، سفیر ۱۹۴۵ تا ۱۹۴۴ تا ۱۳۱۹ تا ۱۳۲۳ش
علیقلی اردلان، کاردار ۱۹۴۴ تا ۱۹۴۵ تا ۱۳۲۳ تا ۱۳۲۴ش
موسی نوری اسفندیاری، سفیر ۱۹۴۵ تا ۱۹۴۷ تا ۱۳۲۴ تا ۱۳۲۶ش

چین

- زمان تأسیس سفارت: سپتامبر ۱۹۴۴ - شهریور ۱۳۲۳ش
- سید علی نصر، سفیر ۱۹۴۴ تا ۱۹۴۷ تا ۱۳۲۳ تا ۱۳۲۶ش

رومانی

- زمان تأسیس سفارت: ۱۹۵۱ - ۱۲۸۵ش
- معاون الدوله غفاری، وزیر مختار ۱۹۵۱ تا ۱۹۵۸ تا ۱۲۸۵ تا ۱۲۸۷ش
- ۱۲۸۷ش
علی محمدخان معدل السلطنه، وزیر مختار ۱۹۵۸ تا ۱۹۱۲ تا ۱۲۸۷ تا ۱۲۹۱ش
کنت آتوان دو مونت فورت، کاردار ۱۹۱۲ تا ۱۹۱۸ تا ۱۲۹۱ تا ۱۲۹۷ش
علی اکبر بهمن، وزیر مختار ۱۹۱۸ تا ۱۹۲۲ تا ۱۲۹۷ تا ۱۳۵۱ش
تعطیل سفارت ۱۹۲۲ تا ۱۹۳۳ تا ۱۳۵۱ تا ۱۳۱۱ش
محمدعلی مقدم، وزیر مختار ۱۹۳۵ تا ۱۹۳۸ تا ۱۳۱۴ تا ۱۳۱۷ش
محسن رئیس، وزیر مختار ۱۹۳۸ تا ۱۹۴۱ تا ۱۳۱۷ تا ۱۳۲۵ش
قطع روابط دیپلماتیک ۱۹۴۱ تا ۱۹۴۶ تا ۱۳۲۵ تا ۱۳۲۵ش

ژاپن

زمان تأسیس سفارت: ژوئن ۱۹۳۵ - تیر ۱۳۵۹ ش

آوانس خان مساعد السلطنه، وزیر مختار ۱۹۳۵ تا ۱۹۳۱ - ۱۳۵۹ تا ۱۳۱۵ ش
 حسنعلی کمال هدایت، وزیر مختار ۱۹۳۱ تا ۱۹۳۳ - ۱۳۱۵ تا ۱۳۱۲ ش
 باقر عظیمی، وزیر مختار ۱۹۳۳ تا ۱۹۳۷ - ۱۳۱۲ تا ۱۳۱۶ ش
 علی محمدشیبانی، کاردار ۱۹۳۷ تا ۱۹۳۸ - ۱۳۱۶ تا ۱۳۱۷ ش
 محمود بهادری، کاردار ۱۹۳۸ تا ۱۹۴۵ - ۱۳۱۷ تا ۱۳۱۹ ش
 ابوالقاسم نجم وزیر مختار ۱۹۴۵ تا ۱۹۴۲ - ۱۳۱۹ تا ۱۳۲۱ ش
 قطع روابط دیپلماتیک ۴ مه ۱۹۴۲ تا ۳ مارس ۱۹۵۵ - ۱۴ اردیبهشت ۱۳۲۱ تا
 ۱۲ اسفند ۱۳۳۳ ش

اعلام جنگ ایران بنزاین در ۲۸ فوریه ۱۹۴۵ - ۹ اسفند ۱۳۲۳

سوئد

زمان تأسیس سفارت: ژانویه ۱۹۱۹ - بهمن ۱۲۹۸ ش

اسدخان اسدبهادر، وزیر مختار ۱۹۱۹ تا ۱۹۲۵ - ۱۲۹۸ تا ۱۲۹۹ ش
 غنارخان جلال السلطنه، وزیر مختار ۱۹۲۱ تا ۱۹۲۴ - ۱۳۰۰ تا ۱۳۰۳ ش
 رضاخان ارفع الدوله، وزیر مختار ۱۹۲۵ تا ۱۹۲۹ - ۱۳۰۴ تا ۱۳۰۸ ش
 رضاخان ارفع الدوله، وزیر مختار ۱۹۳۵ تا ۱۹۳۴ - ۱۳۰۹ تا ۱۳۱۳ ش
 اسدخان اسدبهادر، وزیر مختار ۱۹۳۴ تا ۱۹۳۹ - ۱۳۱۳ تا ۱۳۱۸ ش
 عبدالحسین مسعود انصاری، وزیر مختار ۱۹۴۱ تا ۱۹۴۴ - ۱۳۲۵ تا
 ۱۳۲۳ ش
 باقر کاظمی، وزیر مختار ۱۹۴۵ تا ۱۹۵۵ - ۱۳۲۳ تا ۱۳۲۹ ش

سوئس

زمان تأسیس سفارت: ژانویه ۱۹۱۸ - دی ۱۲۹۷ ش

امیر سهام‌الدین غناری ذکاء الدوله، وزیر مختار ۱۹۱۸ تا ۱۹۲۴ - ۱۲۹۷ تا
 ۱۳۰۳ ش
 محطقی، قلی هدایت فهیم الدوله، کاردار ۱۹۲۴ تا ۱۹۲۷ - ۱۳۰۳ تا
 ۱۳۰۶ ش

انوشیروان سیهبدی، وزیر مختار ۱۹۲۹ تا ۱۹۳۳ - ۱۳۵۸ تا ۱۳۱۲ ش
 ابوالحسن فروغی، وزیر مختار ۱۹۳۴ تا ۱۹۳۴ - ۱۳۱۲ تا ۱۳۱۳ ش
 مصطفی عدل، وزیر مختار ۱۹۳۴ تا ۱۹۳۸ - ۱۳۱۳ تا ۱۳۱۷ ش
 عبدالله انتظام، کاردار ۱۹۳۸ تا ۱۹۴۵ - ۱۳۱۷ تا ۱۳۱۹ ش
 حسین قدیمی نوائی، کاردار ۱۹۴۱ تا ۱۹۴۵ - ۱۳۲۵ تا ۱۳۲۴ ش
 ابوالقاسم پوروالی، وزیر مختار ۱۹۴۵ تا ۱۹۴۸ - ۱۳۲۴ تا ۱۳۲۷ ش

عراق

زمان تأسیس سفارت: ژوئن ۱۹۲۹ - تیر ۱۳۵۸ ش

عنایت‌الله سمیعی، وزیر مختار ۱۹۲۹ تا ۱۹۳۵ - ۱۳۵۸ تا ۱۳۵۹ ش
 تقی نبوی، وزیر مختار ۱۹۳۵ تا ۱۹۳۲ - ۱۳۵۹ تا ۱۳۱۱ ش
 باقر کاظمی، وزیر مختار ۱۹۳۲ تا ۱۹۳۳ - ۱۳۱۱ تا ۱۳۱۲ ش
 عنایت‌الله سمیعی، وزیر مختار ۱۹۳۳ تا ۱۹۳۶ - ۱۳۱۲ تا ۱۳۱۵ ش
 مظفر اعلم، وزیر مختار ۱۹۳۶ تا ۱۹۳۸ - ۱۳۱۵ تا ۱۳۱۷ ش
 موسی نوری اسفندیاری، وزیر مختار ۱۹۳۸ تا ۱۹۴۵ - ۱۳۱۷ تا ۱۳۱۹ ش
 ابوالقاسم نجم، وزیر مختار ژوئیه تا اکتبر ۱۹۴۵ - تیر تا مهر ۱۳۱۹ ش
 موسی نوری اسفندیاری وزیر مختار ۱۹۴۱ تا ۱۹۴۳ - ۱۳۲۵ تا ۱۳۲۲ ش
 محسن رئیس، وزیر مختار ۱۹۴۳ تا ۱۹۴۷ - ۱۳۲۲ تا ۱۳۲۶ ش

عربستان سعودی

زمان تأسیس سفارت: مارس ۱۹۳۵ - فروردین ۱۳۵۹ ش

حبیب‌الله هویدا، وزیر مختار ۱۹۳۵ تا ۱۹۳۳ - ۱۳۵۹ تا ۱۳۱۲ ش
 محمدعلی مقدم، وزیر مختار ۱۹۳۳ تا ۱۹۳۵ - ۱۳۱۲ تا ۱۳۱۴ ش
 تعطیل سفارت ژوئیه ۱۹۳۵ تا فوریه ۱۹۴۳ - تیر ۱۳۱۴ تا بهمن ۱۳۲۲ ش
 قطع روابط دیپلماتیک ۱۹۴۳ تا ۱۹۴۷ - ۱۳۲۲ تا ۱۳۲۶ ش

فرانسه

زمان تأسیس سفارت: ژانویه ۱۸۵۷ - بهمن ۱۲۳۵ ش

فرخ‌خان امین‌الملک غفاری، وزیر مختار ۱۸۵۲ تا ۱۸۵۸ - ۱۲۳۵ تا ۱۲۳۷ ش
حسنعلی‌خان امیر نظام گروسی، وزیر مختار ۱۸۵۹ تا ۱۸۶۷ - ۱۲۳۸ تا

۱۲۴۶ ش

میرزا محمودخان ناصرالملک قراگزلو، فرستاده‌ی ویژه در ۱۸۶۵ - ۱۲۴۴ ش
میرزا یوسف‌خان مستشارالدوله، کاردار ۱۸۶۷ - ۱۸۷۲ - ۱۲۴۶ تا ۱۲۵۱ ش
میرزا ملک‌خان ناظم‌الدوله، وزیر مختار ۱۸۷۳ - ۱۲۵۲ ش
نظر آقا یمین‌السلطنه، کاردار ۱۸۷۳ تا ۱۸۹۳ - ۱۲۵۲ تا ۱۲۷۲ ش
میرزا محمدعلی‌خان علاء‌السلطنه، وزیر مختار ۱۸۹۳ تا ۱۸۹۵ - ۱۲۷۲ تا

۱۲۷۴ ش

نظر آقا یمین‌السلطنه، وزیر مختار ۱۸۹۵ تا ۱۹۰۴ - ۱۲۷۴ تا ۱۲۸۳ ش
میرزا ابوالقاسم‌خان ناصرالملک، فرستاده‌ی ویژه برای اعلام جلوس مظفرالدین
شاه به تخت سلطنت، ۱۸۹۶ - ۱۲۷۵ ش
میرزا محمدخان ذکاء‌السلطنه، وزیر مختار ۱۹۰۴ تا ۱۹۰۵ - ۱۲۸۳ تا

۱۲۸۴ ش

میرزا حسن‌خان مشیرالدوله پیرنیا، فرستاده‌ی ویژه برای اعلام جلوس
محمدعلی‌شاه به تخت سلطنت، ۱۹۰۷ - ۱۲۸۶ ش
عبدالصمدخان ممتازالسلطنه، وزیر مختار ۱۹۰۵ تا ۱۹۲۶ - ۱۲۸۴ تا

۱۳۰۵ ش

اسدخان اسدبهادر، وزیر مختار ۱۹۲۶ تا ۱۹۲۷ - ۱۳۰۵ تا ۱۳۰۶ ش
حسین علاء، وزیر مختار ۱۹۲۷ تا ۱۹۳۲ - ۱۳۰۶ تا ۱۳۱۱ ش
حسن تقی‌زاده، وزیر مختار ۱۹۳۳ تا ۱۹۳۴ - ۱۳۱۲ تا ۱۳۱۳ ش
ابوالقاسم نجم، وزیر مختار ۱۹۳۵ تا ۱۹۳۶ - ۱۳۱۴ تا ۱۳۱۵ ش
ابوالقاسم فروهر، وزیر مختار ۱۹۳۶ - ۱۳۱۵ ش
قطع روابط دیپلماتیک ۸ ژانویه ۱۹۳۷ تا ژوئن ۱۹۳۹ - ۱۸ دی ۱۳۱۵ تا خرداد

۱۳۱۸ ش

انوشیروان سپهبدی، وزیر مختار ۱۹۳۹ تا ۱۹۴۰ - ۱۳۱۸ تا ۱۳۱۹ ش
علیقلی اردلان، کاردار (مقیم ویشی) ۱۹۴۰ تا ۱۹۴۱ - ۱۳۱۹ تا ۱۳۲۰ ش
محسن رئیس، وزیر مختار (مقیم ویشی) ۱۹۴۱ تا ۱۹۴۲ - ۱۳۲۰ تا

۱۳۲۱ ش

قطع روابط دیپلماتیک ۳۰ مارس ۱۹۴۲ تا اوت ۱۹۴۴ - ۱۵ فروردین ۱۳۲۱ تا
مرداد ۱۳۲۳ ش

زین‌العابدین رهنما، وزیر مختار (مقیم الجزایر) اوت تا اکتبر ۱۹۴۴ -
مرداد تا مهر ۱۳۲۳ ش
زین‌العابدین رهنما، وزیر مختار (مقیم پاریس) اکتبر ۱۹۴۴ تا سپتامبر

۱۹۴۵ - مهر ۱۳۲۳ تا شهریور ۱۳۲۴ ش
ارتقاء نمایندگی به سفارت کبری در ۱۵ سپتامبر ۱۹۴۵ - ۲۴ شهریور ۱۳۲۴ ش
انوشیروان سپهبدی، سفیر ۱۹۴۵ تا ۱۹۴۷ - ۱۳۲۴ تا ۱۳۲۶ ش

لبنان

زمان تأسیس نمایندگی: سپتامبر ۱۹۴۲ - شهریور ۱۳۲۱ ش

عباس فروهر، وزیر مختار ۱۹۴۲ تا ۱۹۴۳ - ۱۳۲۱ تا ۱۳۲۲ ش
مسعود معاضد، وزیر مختار ۱۹۴۳ تا ۱۹۴۶ - ۱۳۲۲ تا ۱۳۲۵ ش

لهستان

زمان تأسیس سفارت: دسامبر ۱۹۲۵ - آذر ۱۲۹۹ ش

اسدخان اسدبهدار، کاردار ۱۹۲۵ تا ۱۹۲۱ - ۱۲۹۹ تا ۱۳۰۰ ش
اسدخان اسدبهدار، وزیر مختار ۱۹۲۱ تا ۱۹۲۶ - ۱۳۰۰ تا ۱۳۰۵ ش
اسدخان اسدبهدار، وزیر مختار ۱۹۲۷ تا ۱۹۳۳ - ۱۳۰۶ تا ۱۳۱۲ ش
یدالله عضدی، وزیر مختار ژوئیه ۱۹۳۳ تا ژانویه ۱۹۳۴ - تیر تا دی ۱۳۱۲ ش
نادر آراسته، وزیر مختار ۱۹۳۴ تا ۱۹۳۵ - ۱۳۱۲ تا ۱۳۱۴ ش
محمدشایسته، وزیر مختار ۱۹۳۵ تا ۱۹۳۶ - ۱۳۱۴ تا ۱۳۱۵ ش
حمید سیاح، وزیر مختار ۱۹۳۶ تا ۱۹۳۹ - ۱۳۱۵ تا ۱۳۱۸ ش
قطع روابط دیپلماتیک از ۲۱ اوت ۱۹۳۹ تا ۸ مارس ۱۹۴۸ - ۲۹ مرداد ۱۳۱۸ تا
۱۷ اسفند ۱۳۲۶ ش

مصر

زمان تأسیس سفارت: ۱۹۲۱ - ۱۳۰۰ ش

فتح الله پاکروان، وزیر مختار ۱۹۲۲ تا ۱۹۲۳ - ۱۳۰۱ تا ۱۳۰۲ ش
علی اکبر بهمن، وزیر مختار ۱۹۲۳ تا ۱۹۲۵ - ۱۳۰۲ تا ۱۳۰۴ ش
غفار جلال علاء، وزیر مختار ۱۹۲۶ تا ۱۹۲۸ - ۱۳۰۵ تا ۱۳۰۷ ش
امیر سهام الدین غفاری، وزیر مختار ۱۹۲۸ تا ۱۹۳۰ - ۱۳۰۷ تا ۱۳۰۹ ش
احمدراد، وزیر مختار ۱۹۳۱ تا ۱۹۳۶ - ۱۳۱۰ تا ۱۳۱۵ ش

جواد سینگی، وزیر مختار ۱۹۳۷ تا ۱۹۳۸ - ۱۳۱۶ تا ۱۳۱۷ ش
 ارتقاء ساینده گی به سفارت گیری در ۶ فوریه ۱۹۳۹ - ۱۷ بهمن ۱۳۱۷ ش
 علی اکبر بهمن، سفیر ۱۹۳۹ تا ۱۹۴۱ - ۱۳۱۷ تا ۱۳۲۵ ش
 محمود جم، سفیر ۱۹۴۱ تا ۱۹۴۷ - ۱۳۲۵ تا ۱۳۲۶ ش

هند

زمان تأسیس سفارت: ۱۹۵۲ - ۱۲۸۱ ش.

عبدالصمدخان ممتازالسلطنه، وزیر مختار ۱۹۵۲ تا ۱۹۵۴ - ۱۲۸۱ تا ۱۲۸۲ ش

۱۲۸۳ ش

احمدخان صدیق الملک، وزیر مختار ۱۹۵۴ تا ۱۹۱۷ - ۱۲۸۳ تا ۱۲۹۶ ش
 مهدی دیبا شعاع الدوله، وزیر مختار ۱۹۱۷ تا ۱۹۱۹ - ۱۲۹۶ تا ۱۲۹۸ ش
 تعطیل سفارت در ۱۹۱۹ - ۱۲۹۸ ش
 قطع روابط دیپلماتیک از مه ۱۹۴۵ تا ۱۹۵۵ - ۱۳۱۹ تا ۱۳۲۹ ش

تصاویر

www.KetabFarsi.com

سرجان مالکوم فرساندهی کمپانی هند شرقی

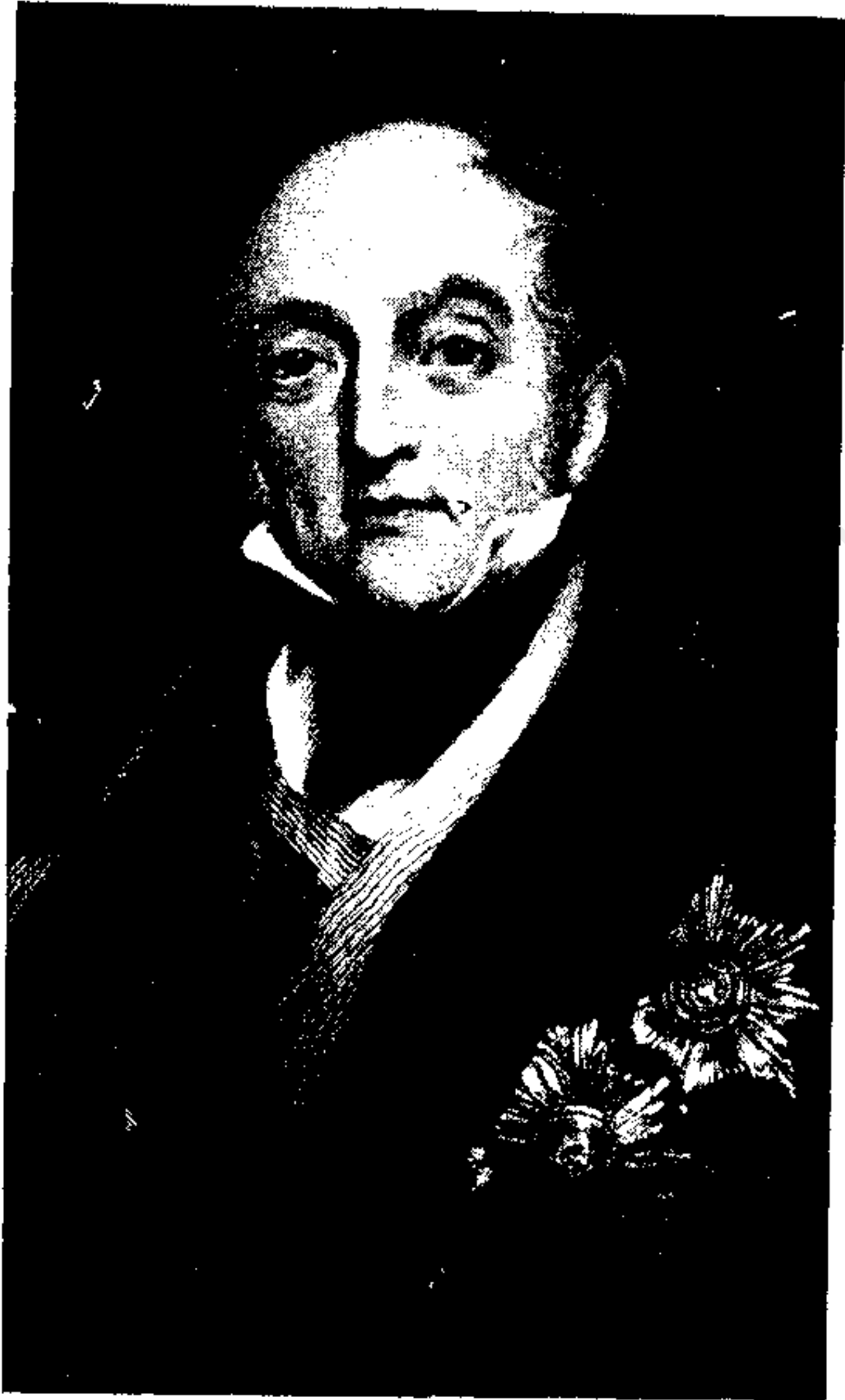

هارفورد جونز فرستاده‌ی ویژه و وزیر مختار

www.ketab.com

هنری لینکسی بیتون

گوراوزلی فرستاده‌ی ویژه و وزیر مختار

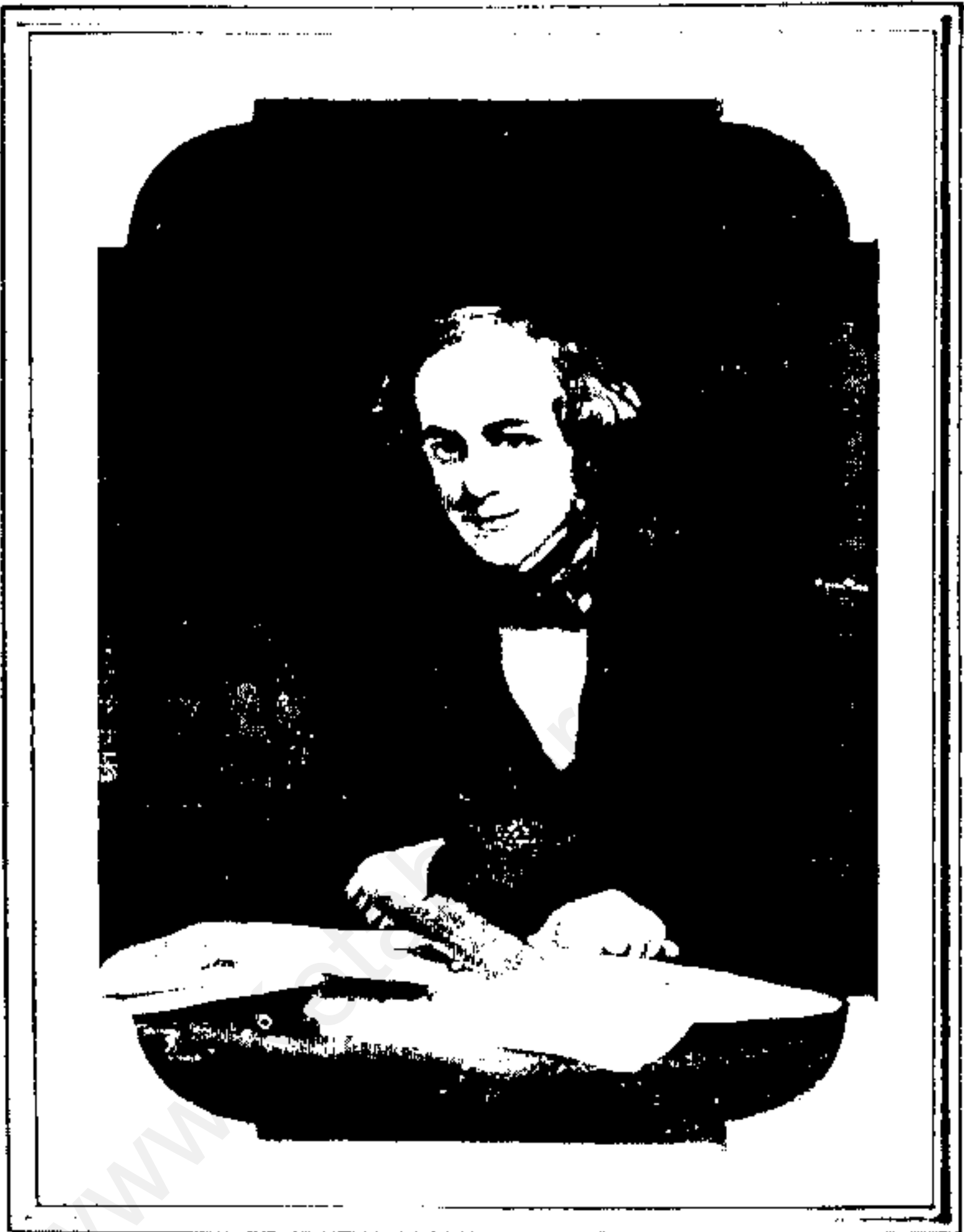

ویلیام اوزلی دبیر جموسی گوراوزلی

دیوید لاکهارت و ایرتسون لاریس کسول

پیر بنزی رابینسون شمس جو امری و ترجمه کتبی در یوش در بستان مشغول است

هری کریمه شاه را از کتابخانه سلطنتی آرمینیا همان شرقی